

ЖАН СОЛОМОНОВ
ЧИСТА ДАЛАВЕРА
ЕДНО ЕВРО

chitanka.info

От другата страна на река Рона, ако я пресечете по моста, който неслучайно се нарича „Моста на университета“, се намират две големи здания, строени още по времето на Наполеон III — университетите Лион II и Лион III. А на ъгъла на втората сграда — филиалът на едно учебно заведение, в което мнозина се стремят да не попадат често. Няма нищо чудно! Вие да сте виждали някой, който да обича да ходи на зъболекар? Надписът над портала е категоричен „Стоматологична студентска клиника — Лион III“. Вътре кабинетите са съвсем истински, само дето стоматолозите още не са сложили дипломите в джоба си. Завършили са семестриално, но все пак зад всеки два-три стола се разхожда един преподавател, който следи работата им и е готов тутакси да даде консултация или директна помощ. От опит мога да ви гарантирам, че това няма нищо общо с нашенската поговорка: „Да се учат да бръснат на моята глава“. Младежите пипат много леко, стараят се да достигнат съвършенството като всички неизкористени още от Златния телец и са по приятелски сърдечни. И това е нормално — на стола за пациенти често стои техен колега от другите вузове. Цените са наполовина в сравнение с „нормалните“ кабинети. Сроковете за работа — два пъти по-дълги. Който не може да плаща — налага му се да чака. Към тази група по желязната пазарна логика са включени и имигрантите. Законите към тях са хуманни и същевременно строги. Докато чакаш да разбереш дали Франция има нужда от теб или не, нямаш право да работиш, но ако си болен — лекуват те! За другите ти грижи — легло, храна и малко джобни пари си има нормативи. Не се раздебелява от тях, но може да се живее. Временно! Въобще в демократичните общества е популярна фразата: „Пред закона всички сме равни!“. Няма да коментирам абсолютната точност на тази фраза, защото сигурно има хора, които вече събират камъни, за да ми се аргументират по-убедително, затова ще добавя: „Но пред бормашинката на зъболекаря — всички сме съвсем равни!“ Против? Въздържали се? Няма!

Стисках силно ръкохватките на стола и се мъчех, колкото мога, да понасям мъжки болката, когато на съседния стол някой надви тихото жужене на турбината с една чисто нашенска благословия: „Ей тоя ми такава майката!“

Казват, че докато раждали, всички жени викали на матерния си език. Може. Нямам личен опит, виж, при зъболекаря е точно така.

Гарантирам! Случвало ми се е да ходя на зъболекар в Унгария, в Германия и сега — тук. Това личи и по челюстите ми, но мога да се закълна, че въпреки скромния си репертоар от красиви думи, винаги една „майка“ ми е помагала. Затова се обърнах, когато ми дадох възможност, разбира се, към съседа и му казах, балансирайки с език гадното маркуче за изплакване:

— Тури му пепел, земляк! После ще му ударим по един пастис за дезинфекция.

Нещастният поканен махна одобрително с ръка и стисна очи. След четвърт час по стенния часовник или цяла вечност по моята мярка за понасяне на болка и останалото ни пуснаха почти заедно. Какво друго ни оставаше освен да пресечем моста и да хлътнем в най-близкото бистро. Той държеше с ръка лявата си буза, аз притисках с книжна салфетка дясната. Съдба!

— Пастис, нали?

— Пастис — отвърна с подута от упойката уста съседа. — Като няма мастика! Ама без вода! Водата го разваля.

— Поне се отървахме. Имаш ли да ходиш още там?

— Имам! И много лош час ми даде тоя младок. Точно в 13.30!

Кое му е лошото? И какво може въобще да му е хубавото на часа и деня, в който ще седнеш да ти пилят зъбите, ама като трябва...

— Вярно, разбира се. Но в 13.30 пристига влакът, който ми е най-важен за целия ден. Бързият от Марсилия–Лион–Париж!

— Ти да не мислиш, че друг няма? Влакове има всеки половин час, нещо такова. Това да не ти е рейсът от Горен за Долен Пасарел. Я си гледай здравето! Другото само ще дойде. Просто ще вземеш следващия.

— Няма какво да взимам, земляк. Напротив — чакам го! И ако не съм там, ще си загубя, кажи-речи, цялата надница! А на всичкото отгоре ония чакали ще ми налапат и количките.

Упойка и пастис правят общо взето много лоша комбинация, но младежът до мен беше як българин и от толкова малко не можеше да го е ударило. И все пак, а?!

— Приятел, прощавай, ама аз нещо не стоплих. Ти пътуваш ли, посрещаш ли, продаваш ли, купуваш ли? Както искаш, но понеже ти каза, затова те попитах.

— Ааа, няма и да разбереш, ако не ти кажа — избухна в смях младежът срещу мен и разтри с длан изтръпналата си буза. — С един приятел, Боре се казва, нагласихме една малка далаверка. Кажи ми първо, виждал ли си количките за багаж на гарата Пар Дьо? Представяш ли си ги ясно?

— Какво пък има толкова да си ги представям? Да не са колички от Луната? Колички като колички. Има ги по всички гари. И по всички големи супери. Има ги и тук. Преди бяха с монета от десет франка, сега са с по едно евро. Пускаш и буташ!

— Виждаш ли, че и ти не знаеш. Сигурно не си ги виждал скоро. Вече монетите са премахнати!!! Това е и комбинката ни. Преди с монетите, искам да кажа, беше малко сложно. Кога имаш, кога нямаш. Хората бързат, а ти трябва количка, нали. На всичкото отгоре, за да си прибереш обратно монетата, трябва да добуташ количката до навеса и да я заклециш в предната. И тя става една, дявол на магаре. Затова много често хората се разбират с поглед. Който търси празна количка, не ходи винаги до навеса. Там често няма. Стои до такситата. Когато някой пътник освободи количката си, преди да се качи в таксито, чакащия му подава монета от едно евро и взима количката. Бързо и леко. Но имаше фира в тази система. Броиш пари, търсиш заминаващите, чакаш да си претоварят куфарите. До теб може и друг да чака. Не беше най-доброто. Затова просто премахнаха монетите. Кметството сигурно си е избило парите от другаде, държавата не обича да се минава. В процепа на количките заклиниха по един метален жетон и сега буташ гратис! В Лион обаче! Защото някъде е все още с монети. В някои големи супери — също! Виждаш ли сега? Как могат хората от другите градове да знаят, че тук не е като при тях. Следиш ли мисълта ми? Тук е вече ключът от бараката! Значи, когато някой търси количка и не намира, той се доближава до теб и държи едно евро в ръка. Държи и те гледа. Ако му кимнеш и тикнеш леко количката към него, той ти подава монетата, кимва ти любезно с едно „Мерси, мусю“ и отминава бързо. На теб ти остава само да си прибереш паричката в джоба! Казваш едно „мерси“ и ти обаче! Много е важно да си чисто облечен и обръснат. Работа чиста и доходна. Няма насилие, няма кражба, всичко е точно. Клиентът сам те търси и ти предлага пари.

— Когато първата операция свърши, бързо отивам зад ъгъла, където Боре чака с още десетина празни колички. Оставам да ги пазя, така не бие много на очи, а Боре се лансира на пистата. Кажете сега, не е ли гениално! Не рибарят търси рибите, а рибите търсят рибаря! Стигали сме до 50–60 евро на ден.

— Добре сметнато. Евала на Боре! Но ако все пак някоя „риба“ си добува количката до навеса и реши да си прибере монетата? Вие двамата не можете да „покриете“ целия перон. Тогава?!

— Всякак се е случвало. Човекът бута, бута с ключ или химикалка. Въобще опитва, както може, пък те и често се разваляха, да не мислиш? Накрая тегли едно „merde“ (лайно) или даже и това не казва. Махне с ръка и си тръгне. Времето е пари! Няма да седне да демонтира ключалката за едно евро, я! Значи, зарязва количката и толкоз.

— И никой досега да не се е оплакал? Никой не си търси правата? Поне едно-две писма сигурно са се получили до администрацията! Има пенсионери, дете нали ги знаеш. Като нямат какво да правят, само лепят марки и додяват на разните инстанции, за да се намират на работа.

— Абе фалове стават навсякъде! Как иначе? Надушиха ни. Първо от охраната на гарата. Боре го гепиха двама здравеняци преди време. Виждал си ги сигурно. Ходят с униформи и баджове, но нямат оръжие. Ама са законни. Няма какво да им кажеш. Вкараха го в багажното и му удариха един як лобут. И чиста работа, професионална! Никакви синини по лицето, никакви разбити вежди или носове. Не можеш да се оплачеш. Пък и на кого ли? За месец му мина като на куче. А паричките си ги внасяме в пощата. Обаче завъдихме много бързо конкуренция. Нали сме вече в Европа! Появиха се още две групи — румънци и руснаци или украинци — не ги различавам много. Те румънците са по-гадни. То като ги погледнеш, всички са от боята, ама се водят румънци. Лесно налитат на бой и са много. За секунди помитат всички колички от навеса и ако се обадиш нещо, веднага вадят водопроводните тръби, завити във вестник. С руснаците горе-долу се спазаряваме. „Братушка, братушка.“ Ако са дошли първи, оставят ни да припечелим и ние нещо. А охраната се сменява. Докато ни научат, изпращат ги на друг обект. Те са от фирми

за охрана, не са от железниците, затова често ги местят. А бе жалко за този зъболекар. Само това ще ти кажа!

— Боре сам няма ли да може да се оправи?

— Как? Ако остави няколко колички зад ъгъла или ще му ги дигнат, или пътниците като се разтърсят по перона, ще ги намерят. Да работи с една количка и да пресреща той друга-а? Става, но бие на очи. Нали ти казах. Опитва ли сме поотделно. Хората си викат: „Абе тоя пътува ли, заминава ли? Количката му без куфари, а той все бърза за някъде?“ Ще изкара най-много две-три евро. Не си е работа. Май ще отида аз на гарата, пък зъбът може и да почака. Като дойда в пет след обяд, да не вземат да ме изпъдят, я! Болен съм. Ще ме лекуват!

— Отдавна ли я спрягате тази комбина, както казваш?

— Не е от много отдавна. Върви по малко. Когато няма много конкуренция. През училищните ваканциите е гот. Всички тръгват на почивка и върви, та се къса.

— Разбирам, но това не е много сигурно работно място, както казват на трудовата борса.

— С днешна дата друго нямаме. Като секне съвсем, ще се качим на рейса и ще се приберем малко до вкъщи да си починем. Ще се видим със семействата, ще им оставим малко пари и обратно! То да можеше да се намери някаква редовна работа! Мислиш, че не сме готови да работим честно и почтено ли? Ама не можем. Това се знае. Ако излезе нещо, ще е само на черно. Но напоследък специално нарочиха работодателите! Ако ги хванат с работници на черно — глобата им е голяма! Затова се пазят. Трябва да е сигурен, че няма да отидеш да го изтропаш. И въпреки това надниците не са кой знае какво. Във всички случаи, ако съм французин, ще ми плащат повече. Даже и на черно. Виж сам. Боядисвах при един богаташ. Каква къща и каква кола! Плати ми по пет евро на час. Нормалното е осем-десет. „И това ти е много — вика ми той, — в България за тия пари бачкаш цял ден!“

— Долна работа. Такива има навсякъде. Виж, аз съм попадал на почтени. Е, невинаги, де, но чак на такъв!? Ами ако те хванат, ти без нищо ли ще се измъкнеш?

— А, има глоба и за мен. Но като нямам пари, най-много да ме изгонят с полицаи до границата. И ще ме вкарат в „черния списък“ на тия, дето нямат право да влизат във Франция. Много важно! Ще

пробвам другаде. Разбира се, най-добре би било да си стоя у дома в Търговище и да няма нужда да търся работа чак тук, ама като няма! Трябва да се търси някакъв чалъм да се живее!

— Прав си! Всеки търси своя, земяк. Имаше май и такава песен някога?

— Песента не си спомням, но е така, ще знаеш!

— И така ще си бъде. Хайде, и доскоро при... зъболекаря.

— Е, да! До скоро!

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА



<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.